

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

КАФЕДРА ТРУДОВОГО ПРАВА ТА
ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

**МАТЕРІАЛИ
XIII Міжнародної науково-практичної
конференції**

*м. Одеса
28 квітня 2023 року*

Одеса
2023

УДК 349.3 : 364.3
П 68

*Друкується за наказом в.о. ректора НУ ОЮА М. Аракеляна
(наказ № 769-51 від 22 березня 2023 року)*

**За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора Г. І. Чанишевої**

Укладач – Сірякова А. А., лаборант кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Правове забезпечення соціальної сфери : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 28 квітня 2023 р.) [Електронне видання] / укл. А. А. Сірякова ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Г.І. Чанишевої ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». – Одеса, Фенікс, 2023. - 330 с.

ISBN 978-966-928-952-0

В збірнику представлено тези доповідей і повідомлень учасників XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Правове забезпечення соціальної сфери», яка відбулась на базі кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія». Висвітлюються актуальні питання теорії трудового права, права соціального забезпечення, медичного права.

УДК 349.3 : 364.3

ISBN 978-966-928-952-0

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....12

СЕКЦІЯ I. ТРУДОВЕ ПРАВО

Чанишева Галія Інсафівна

ЩОДО ДОСУДОВОГО ТА ПОЗАСУДОВОГО ПОРЯДКІВ
ВИРШЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ.....14

Yaroshenko Oleg

LABOR MIGRATION DURING THE WAR: PROBLEMS OF
STATE REGULATION.....18

Шумило Михайло Миколайович

ІНДИВІДУАЛЬНІ ТРУДОВІ СПОРИ ТА МЕДІАЦІЯ:
ТРИВАЛИЙ ШЛЯХ ВІД ТЕОРІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ НА
ПРАКТИЦІ.....22

Вавженчук Сергій Ярославович

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАННЯ УГОД НЕДІЙСНИМИ В
ТРУДОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....28

Кучма Ольга Леонідівна

ДО ПИТАННЯ ПРО СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ОСІБ, ЯКІ
ПРАЦЮЮТЬ У РЕЗИДЕНТА ДІЯ СІТІ НА ПІДСТАВІ
ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ТА ГІГ-КОНТРАКТУ.....32

Lagutina Irina

LEGAL REGULATION OF AN EMPLOYMENT CONTRACT
WITH NON-FIXED WORKING HOURS IN UKRAINE.....36

Мельник Костянтин Юрійович

НАРИСИ ІСТОРІЇ ВИНИКНЕННЯ ТА СФЕРИ ДІЇ ТРУДОВОГО
ПРАВА.....41

Рим Олена Михайлівна

ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ У СУДОВОМУ ПОРЯДКУ.....46

Синчук Світлана Миколаївна

УШКОДЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ РОБОТОДАВЦЯ ЧЕРЕЗ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ.....51

Сімутіна Яна Володимирівна

ДО ПИТАННЯ СУДОВОГО ВИРШЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ.....55

Щербина Віктор Іванович

ПРАКТИЧНА РОЛЬ ФУНКЦІЙ ТРУДОВОГО ПРАВА У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ПРАЦІ.....61

Дибань Максим Петрович

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПОРУШЕННЯ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ НА ЕТАПІ УКЛАДЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ.....65

Кметик Христина Володимирівна

МЕДІАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРШЕННЯ СПОРІВ.....68

Луценко Олена Євгенівна

ПОШИРЕННЯ ДІЇ НОРМ ТРУДОВОГО ПРАВА НА «НЕТРУДОВІ» ВІДНОСИНИ.....72

Наньєва Марія Іванівна

ЗВІЛЬНЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....76

Пожарова Оксана Вікторівна

НЕЩАСНІ ВИПАДКИ НА ВИРОБНИЦТВІ: ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....80

Потопахіна Ольга Миколаївна

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ З НЕФІКСОВАНИМ РОБОЧИМ ЧАСОМ.....84

Середницька Інга Анатоліївна, Даниленко Світлана Костянтинівна

РОБОЧИЙ ЧАС В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....89

Тарасенко Вікторія Сергіївна

ВІДМІННОСТІ ПРОСТОЮ ВІД ПРИЗУПИНЕННЯ ДІЇ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ.....93

Черноус Світлана Миколаївна

ПРО ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА МОБІНГ.....97

Вереїтін Сергій Володимирович

ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ КОНТРАКТІВ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....102

Горбаченко Ерік Сергійович

ОСНОВНІ ТРУДОВІ ПРАВА РОБОТОДАВЦЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....107

Жученко Руслан Олегович

ЩОДО ЗАКОНОДАВЧОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАК ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ.....112

Казімирова Ольга Олегівна

ПОНЯТТЯ «НЕТИПОВІ ФОРМИ ЗАЙНЯТОСТІ» ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....117

Кіліміченко Анна Олегівна

ВИДИ ЗАЙНЯТОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....121

Луцик Володимир Борисович

ДО ПИТАННЯ ПРО СПІВВІДНОШЕННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТОРІН ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....125

Нестеренко Дмитро Миколайович

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК ПРИЗУПИНЕННЯ
ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ.....129

Онуфрієнко Дар'я Віталіївна

ДО ПИТАННЯ ПРО ДИСТАНЦІЙНУ РОБОТУ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....135

Опара Наталія Геннадіївна

ПОРЯДОК ВІДРЯДЖЕННЯ ЖУРНАЛІСТІВ У МІСЦЯ
НАДЗВИЧАЙНИХ ПОДІЙ ТА УМОВИ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ В ЦИХ
ВІДРЯДЖЕННЯХ.....139

Ступакова Інна Гаврилівна

ЮРИДИЧНІ ОЗНАКИ ПРАВА ПРАЦІВНИКА НА ЗАХИСТ
СВОЇХ ТРУДОВИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ.....143

Тішко Дмитро Анатолійович

ДО ПИТАННЯ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОГРАМИ ГІДНОЇ ПРАЦІ
ДЛЯ УКРАЇНИ НА 2020-2024 РОКИ.....147

Точило Катерина Сергіївна

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НОРМАТИВНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ
ЗДІЙСНЕННЯ РОБОТОДАВЦЕМ КОНТРОЛЮ ЗА
ВИКОНАННЯМ ПРАЦІВНИКАМИ ТРУДОВИХ
ОБОВ'ЯЗКІВ.....151

Юзишен Максим Сергійович

ДО ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ
СЛУЖБОВЦІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....155

Бевза Катерина Вікторівна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ЩОДО
ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА ОБ'ЄДНАННЯ У
ПРОФСПІЛКИ.....160

Володіна Аліна Артурівна

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЮРИСТІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ
АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПОГЛЯДІВ.....166

Затворницька Єлизавета Сергіївна

ПРАЦЯ ЖІНОК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ171

Ігнатенко Анастасія Анатоліївна

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ОДНА З ПІДСТАВ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....175

Костенко Катерина Анатоліївна

РОЗГОЛОШЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ АБО ВЧИНЕННЯ ДІЙ, ЩО ПРИЗВЕЛИ ДО ЇЇ РОЗГОЛОШЕННЯ ЯК ПІДСТАВА ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....181

Неродик Ірина Анатоліївна

ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТІ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ186

Серек-Басан Анастасія Анатоліївна

ФУНКЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК: ПОНЯТТЯ, ЗНАЧЕННЯ ТА ЗМІСТ.....192

Ткаченко Анна Сергіївна

НОРМАТИВНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВА РОБОТОДАВЦІВ НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ.....197

СЕКЦІЯ II. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Бурак Володимир Ярославич

РІВЕНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЖИТКОВОГО МІНІМУМУ ЯК ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ГРОМАДЯН НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....202

Вишновецька Світлана Василівна, Вишновецький Вадим Михайлович

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МОЛОДІ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ.....206

Сенюта Ірина Ярославівна

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ: QUO VADIS?.....211

Коваленко Олена Олександрівна

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У ЧИННОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ЯК ОДНА З ПЕРЕПОН ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....215

Бориченко Катерина Валеріївна

ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНО ЗОБОВ'ЯЗАНИХ СУБ'ЄКТІВ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....218

Краснов Єгор Володимирович

ЗАХИСТ ПРАВ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СУДОМ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....223

Белуга Юлія Миколаївна

НАБУТТЯ СТАТУСУ ДИТИНИ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....227

Андрієнко Ірина Святославівна

ЩОДО ПОНЯТТЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....231

Головань Тетяна Георгіївна

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ.....235

Гудзь Анна Олександрівна

КОМПЛЕКСНІСТЬ ЯК ОЗНАКА ПРАВА НА СОЦІАЛЬНИЙ
ЗАХИСТ ТА ПРАВО НА НЕДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ЙОГО ЕЛЕМЕНТ.....238

Сіньова Людмила Миколаївна

ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВЕТЕРАНІВ
ЗАХИСНИКІВ/ЗАХИСНИЦЬ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ.....242

Шукін Олександр Сергійович

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА
РОЗГОЛОШЕННЯ ЛІКАРСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ.....246

Вапнярчук Богдан В'ячеславович

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАУКОВИХ
ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....253

Галузінський Назар Олександрович

ПОНЯТТЯ САНКЦІЙ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....257

Гапочка Володимир Миколайович

ЩОДО СУТНОСТІ ПРАВОВІДНОСИН ІЗ
ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО
СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ У ВИПАДКУ
БЕЗРОБІТТЯ.....261

Гнатів Наталія Андріївна

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ
МОБІНГУ.....265

Кашицький Андрій Володимирович

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....272

Мульгіна Оксана Володимирівна

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ САМОЗАЙНЯТОЇ
ОСОБИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
НАСЕЛЕННЯ.....276

Сидоренко Анатолій Олександрович

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ЧЛЕНІВ СІМЕЙ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....280

Соколов Дмитро Сергійович

НОРМАТИВНА ОСНОВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....284

Тодоріка Костянтин Володимирович

ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ЖИВУТЬ
З ВІЛ.....287

Циганок Володимир Миколайович

ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ
СТРАХУВАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ
СІМЕЙ.....292

Бака Емма Вадимівна

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
МОЛОДІ В УКРАЇНІ.....296

Вареник Вікторія Олександрівна

СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ОКРЕМИХ
ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....299

Довгонос Іванна Юріївна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СУДДІВ.....303

Загнітко Анна Валентинівна

КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНИЙ
ЗАХИСТ.....307

Книга Єлизавета Юріївна

МЕДИЧНА ЕТИКА: СТАНДАРТИ ПОВЕДІНКИ МЕДИЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ, ДОТРИМАННЯ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ ТА
ЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ З ПАЦІЄНТАМИ.....310

Костишева Ірина Володимирівна

МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ У СФЕРІ ОХОРОНИ
ПРАЦІ.....314

Куліченко Аліна Василівна

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛЬНИХ ГАРАНТІЙ ДЛЯ
ОНКОХВОРИХ.....318

Левшина Єлизавета Євгеніївна

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ.....322

Німенко Єлизавета Олександрівна

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПЕНСІОНЕРІВ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ
ВОЄННОГО СТАНУ.....326

Вавженчук Сергій Ярославович

*доктор юридичних наук, професор, професор кафедри
трудового права та права соціального забезпечення навчально-
наукового інституту права Київського національного
університету імені Тараса Шевченка*

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАННЯ УГОД НЕДІЙСНИМИ В ТРУДОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Визнання угод недійсними в трудовому праві не перший рік гостро обговорюється в правових колах. Це пов'язане з розвитком суспільних відносин, запровадженням законодавцем нових видів трудових угод.

У цьому ключі ядром аналізу виступає зміст ст. 9 КЗпП України. Відповідно до ст. 9 КЗпП України умови трудових договорів, які погіршують становище працівників порівняно з законодавством України про працю, є недійсними. З врахуванням положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» № 2434-IX від 19.07.2022 р., наведена норма тепер стосується можливості визнання недійсними лише умов трудового договору. Тобто, предметна сфера дії ст. 9 КЗпП України Законом України № 2434-IX від 19.07.2022 р. звужена до можливості визнавати недійсними лише умови трудового договору. Таким чином поза фокусом ст. 9 КЗпП України залишається визнання недійсним інших, існуючих в трудо-правовому полі, трудових угод (в цілому або в частині): про неконкуренцію (угода про заборону найму працівника свого колишнього роботодавця (*non-solicitation agreement*)), угода про позбавлення працівника певної винагороди за участь у конкурентній діяльності (*Forfeiture-for-Competition Agreement*) тощо), односторонньої угоди про одноразове заохочення

працівника, односторонньої угоди про грошову премію, про цінний подарунок, угоду про розірвання трудового договору, медіаційну угоду за результатами медіації у трудових спорах, договору про проведення медіації, договору про повну матеріальну відповідальність, про бригадну матеріальну відповідальність тощо [1, с. 326-327].

Неможливо заперечити той факт, що беручи до уваги теорію юридичних фактів, трудовий договір є лише одним з видів трудових угод у трудовому праві. Указане підтверджується й позицією законодавця, яка втілена в ст. 21 КЗпП України, де трудовий договір розглядається саме як вид угоди. Так, в ч.1 ст. 21 КЗпП України зафіксовано, що «Трудовим договором є *угода* між працівником і роботодавцем...» Крім цього, законодавець рясно оперує терміном «угода» в КЗпП України (статті 13, 14, 16, 21, 26, 36, 45, 49-8, 56, 84, 97, 98, 108, 159, 222-1, 247, 249, 250, 251, 252-1 та ін.), у Законі України «Про колективні договори і угоди». Утім КЗпП України не визначено види недійсних трудових угод, підстави та порядок визнання низки таких угод недійсними, презумпцію дійсності трудових угод, угод у сфері праці. Таким чином, із правового поля «випадає» цілий пласт механізму захисту, що окреслюється недійсністю трудових угод [1, с. 326-327].

Ураховуючи ст. 9 КЗпП України, недійсність умов трудових договорів залежить від того, що вони ставлять працівника в гірше становище порівняно саме із законодавством України про працю. Логічним постає питання щодо окреслення меж застосування терміну «законодавство України про працю». Одразу треба звернути увагу на те, що законодавець визначив у КЗпП України, що є законодавством про працю. Відповідно до ст. 4 КЗпП України законодавство про працю складається з: 1) Кодексу законів про працю України; 2) інших актів законодавства України, прийнятих відповідно до нього. Однак розглядуване питання не вичерпується такою нормативною формулою, адже в Кодексі чітко не визначені межі терміна «інші акти законодавства України». У цьому плані варто звернути

увагу й на рішення Конституційного Суду України, де зазначено, що терміном «законодавство», однак в розумінні ч. 3 ст. 21 КЗпП України, охоплюються лише закони України, чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також постанови Верховної Ради України, укази Президента України, декрети й постанови Кабінету Міністрів України, прийняті в межах їх повноважень та відповідно до Конституції України й законів України [2]. Таким чином, якщо умови трудових договорів погіршують становище працівника порівняно з: 1) КЗпП України; 2) законами України; 3) чинними міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; 4) постановами Верховної Ради України; 5) указами Президента України; 6) декретами Кабінету Міністрів України; 7) постановами Кабінету Міністрів України, то вони є недійсними й дискусії це не викликає [1, с. 328].

Важко не помітити того, що у КЗпП України не міститься презумпція правомірності трудової угоди у тому числі трудового договору, подібна до тієї, що відображена в ст. 204 ЦК України. Виникає логічне питання якщо немає такої презумпції в КЗпП України, то як вийти з цього становища, адже зрозуміло, що угода не може існувати без фіксації такої презумпції на рівні кодексу. В цьому разі виникає потреба застосувати механізм аналогії закону та звернутися саме до ст. 204 ЦК України. Однак постає глибше питання, а саме: питання можливості та доцільності застосування цілого механізму аналогії закону (положення ЦК України, що регламентують недійсність правочинів), у зв'язку з тим що в КЗпП України відсутня ціла низка норм, які регламентують недійсність трудових угод та наслідки такої недійсності [1, с. 329].

Внесені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» № 2434-IX від 19.07.2022 р. зміни до

ст. 9 КЗпП України не подолали наявний правовий вакуум щодо відсутності правової регламентації та встановлення презумпції правомірності трудової угоди, щодо розширення сфери дії ст. 9 КЗпП України на інші трудові угоди та угоди у сфері праці, які згадуються у в КЗпП України. Вказане свідчить про те, що назріла доцільність правової дискусії у ключі необхідності осмислення, а можливо й переосмислення підходів до застосування такого способу захисту як визнання угод недійсними у трудовому праві, з огляду на кращі правові традиції.

Список використаних джерел:

1. Вавженчук С.Я. Охорона та захист трудових прав працівників: підручник 3-є вид. перероб та доп. Х. : Право, 2021. 592 с.
2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміна «законодавство») від 9 липня 1998 р., справа No 17/81–97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98#Text>.